

Plus Achtergrond

Op dit festival is het moderne circus te zien: ‘Je wordt als kijker echt meegesleept in het verbond tussen dans en acrobatiek’

→ Voorstelling MAT. Beeld Bart Grietens

Rosa Boon is directeur van Tent, het Amsterdamse huis voor hedendaags circus. Ze organiseert het festival *This is not a circus*, waar nieuwe circusvormen centraal staan. Maar wat zijn die nieuwe vormen? Boon legt het in vijf lemma's uit.

Wendy Lubberding 26 november 2024, 20:00

Circus als beeldende vertelvorm

“Circusmakers van vandaag zetten hun technische vermogens in om een menselijk verhaal te belichamen. Het motto van de voorstelling *MAT* is: ‘Als je niet hoeft te landen, kan iedereen vliegen,’ en maker Zinzi laat hierin acrobaten van allerlei hoogtes door de lucht tuimelen. De vloer waarop ze landen is volledig gemaakt van dikke turnmatten. De voorstelling laat zien hoe mensen vleugels kunnen krijgen vanuit het vertrouwen dat ze zullen worden opgevangen.”

Ja, ik wil elke dag het laatste nieuws vanuit Amsterdam ontvangen.

“Het Vlaamse gezelschap *Sinking Sideways* verkent de onderlinge afhankelijkheid van mensen in *Cécile*, een hypnotiserende choreografie die gebaseerd is op het oneindigheidsteken. Hierin gaan dans en acrobatiek een verbond aan dat je als kijker echt meesleept.”

Circus en de grenzen van het object

“Circus is de kunst van het gebruik van een object; of dat nu jongleerkegels zijn of een trapeze. Ook een ander mens kan de rol van ‘object’ krijgen, zoals in *hand-to-hand* acrobatiek. En van oudsher zit het sterk in het dna van circusmakers om de grenzen van het object dat wordt gebruikt zo ver mogelijk op te rekken. Denk maar aan heel goede clowns, die altijd net een stap verder gaan met bijvoorbeeld het balanceren van objecten.

“Het Cyr Wheel is ook zo’n object waarmee makers tot het uiterste willen gaan. Het is een manshoog metalen wiel waarin een acrobaat kan klimmen, hangen en rondjes draaien. Cyr-Wheelartiest Fenja Barteldres gaat in haar voorstelling *Cyrrealism* (7+) nog veel verder. Door alle schroeven uit haar wiel te halen, deconstrueert ze het letterlijk. Maar ook figuurlijk, want ze schept daardoor heel andere beelden en een ander verhaal dan andere acts met het wiel. Ze danst echt met haar object. Met als extra element de live muziek van cellist en componist Flavia Escartin, die ter plekke de vaart of de spanning kan aanjagen of een gevoelige lading kan geven aan de bewegingen van Fenja. Samen zijn ze heel open naar hun publiek en creëren die twee live op de vloer echt iets nieuws: een superdynamisch maar ook heel poëtisch werk dat gaat over je weg vinden in de wereld.”

Advertentie

→ Fenja Barteldres in haar voorstelling *Cyrrealism*. Beeld De schapjesfabriek

Circus en publiek als medemaker

“Er zijn meer makers op ons festival die de barrière tussen performer en publiek met zulk speels plezier doorbreken. Dat is echt een trend in het huidige circus. Camille Paycha en haar medeperformer Sophie Velghe zijn luchtacrobaten. Ze werken met aerial straps, dat zijn lange linten of lappen die vanuit de hoogte naar beneden hangen en waarin de acrobaat klimt, hangt, rolt en schommelt. In hun *60 Degrees of separation* zetten ze het publiek op de speelvlak en nodigen ze je uit om letterlijk een handje te helpen. Dat geeft een spannende dimensie, want de voorstelling kan niet zonder die inzet. Je ervaart bij hen letterlijk aan den lijve de noodzaak van het samenwerken.”

Circus en film

“Een aantal jaar geleden programmeerden we met Tent een circusfilmprogramma tijdens het Cinedans festival, en in sommige landen bestaan er hele festivals voor circusfilm. Nu tonen we de documentairefilm *Galop*. Onze huismaker Liza van Brakel is in 2023 een jaar lang gevolgd door de Rotterdamse filmmaker Sven Peetoom, terwijl ze op de fiets het hele land doorkruiste om overal in dorpen of op festivals haar voorstelling *Galop* te spelen. De documentaire is heel spannend geworden, want zo’n fietstocht is een gigantische opdracht aan jezelf natuurlijk. Wat doe je als het dagenlang heel slecht weer is? Hoe ga je om met een ernstige blessure? De docu zit de maker heel dicht op de huid terwijl al dit soort dingen gebeuren, wat ook veel zegt over de openheid van Liza.”

→ Rosa Boon. Beeld Laura-anne Grimbergen

Circus en drag

“We werken samen met Theater Bellevue en gebruiken alle zalen. Maar circus in een kleine zaal is tricky, want je hebt voor veel acts ruimte nodig, denk maar aan de hoogte voor trapeze en aerial straps. Net als in 2021 nodigen we de drag performers van House of Circus uit, trapeze- en een handstandartiesten die speciaal voor die kleine ruimte een latenightact vol glitter en glamour maken, *no strings attached*. Drag acts vergroten aspecten van het vrouwelijke uit, waardoor ze ons aan het denken zetten over wat vrouwelijkheid is of kan zijn, en in combinatie met acrobatiek pakt dat helemaal verrassend uit. Het oprekken van de grenzen kun je aan hen wel overlaten.

Het vrouwelijke is sowieso een sterke rode draad in het festival. Meer vrouwen zijn circusmaker geworden. Er waren altijd al veel vrouwen op de circusopleidingen in Tilburg en Rotterdam, maar zij werden lang niet altijd maker. Dat is nu wel het geval, dus dat laten we graag zien op ons festival. De Staat van het Circus wordt ook uitgesproken door een vrouw: Soesja Pijlman, een expert op het gebied van educatie en talentontwikkeling. Zij gaat ongetwijfeld een pleidooi houden voor het herstel van de verdwenen mogelijkheden voor kinderen en jongeren om circus te beoefenen. Want uit de jeugd- en kindercircusscholen die we hadden, zoals circus Elleboog hier in Amsterdam, ontstond een brede humuslaag aan talent dat kon doorstromen naar de circusopleidingen in ons land. Dat moeten we niet verloren laten gaan.”

This is not a circus, festival voor hedendaags circus: te zien 28 november t/m 1 december in Theater Bellevue en Meervaart.